

Sygn. akt VU 142/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant Emilia Łopatowska

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania A. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 23 stycznia 2014 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje A. S. prawo do emerytury poczynając od dnia (...) 2014 roku.

Sygn. akt VU 142/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 stycznia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy A. S. prawa do emerytury.

Od decyzji powyższej wnioskodawca odwołał się w dniu 6 lutego 2014 roku. Wniósł o przyznanie żądanego prawa z uwagi na to, że przepracował wymagane 15 lat w warunkach szczególnych. Na rozprawie w dniu 23 października 2014 roku wnioskodawca sprecyzował odwołanie wnosząc o zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia od 1 kwietnia 1973 roku do 26 października 1973 roku i od 3 września 1975 roku do 30 września 1977 roku w Zakładzie (...) w Ł. na stanowiskach pomocnika betoniarza i betoniarza, od 1 stycznia 1978 roku do 30 kwietnia 1978 roku w Z. Zakładach (...) w Z. na stanowisku pomocnika palacza oraz od 1 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 1998 roku w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. na stanowisku spawacza.

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

A. S., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 12 grudnia 2013 roku wniosek o przyznanie emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 w aktach ZUS)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący ponad 25 lat. Niekwestionowany przez ZUS okres zatrudnienia wnioskodawcy w szczególnych warunkach wynosi łącznie 14 lat, 4 miesiące i 28 dni. Są to okresy

zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. od 1 stycznia 1984 roku do 16 października 1984 roku i od 5 grudnia 1985 roku do 31 grudnia 1992 roku na stanowisku spawacza elektrycznego oraz od 16 maja 1978 roku do 7 lipca 1982 roku, od 25 września 1982 roku do 31 grudnia 1983 roku i od 18 października 1984 roku do 2 grudnia 1985 roku w B. na stanowisku betoniarza.

Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

(okoliczności niesporne)

W okresie od 7 czerwca 1972 roku do 30 września 1977 roku wnioskodawca był zatrudniony w Zakładzie (...) w Ł.. W świadectwie pracy wystawionym wnioskodawcy w dniu 1 września 2004 roku ww. pracodawca wskazał, iż był on zatrudniony na stanowisku pomocnika betoniarza i betoniarza. W okresie od 24 września 1973 roku do 14 sierpnia 1975 roku wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową. W angażach, umowie o pracę z dnia 2 września 1975 roku kartach obiegowych zmian stanowisko pracy pracodawca określał stanowisko pracy jako pomocnik murarza, pomocnik betoniarza i betoniarz.

(dowód: świadectwo pracy k. 4, kserokopie wpisów w książeczce wojskowej wnioskodawcy k. 13 w aktach ZUS, angaże k. 29, 34, karty obiegowe zmian k. 30, 31, 35 36. umowa o pracę k. 33 w aktach sprawy.)

W ww. zakładzie wnioskodawca przed powołaniem do służby wojskowej pracował jako pomocnik betoniarza, a po powrocie z wojska jako betoniarz.

(dowód: zeznania wnioskodawcy k. 17 odwrót, 18, 19 w zw. z k. 11, 12 w aktach sprawy)

Zakład (...) w Ł. zajmował się budową hal i rozlewni wód. Do obowiązków wnioskodawcy na stanowisku betoniarza należało betonowanie posadzek w halach i zalewanie stropów. Innych czynności wnioskodawca nie wykonywał.

(dowód: zeznania świadka A. P. k. 51, 52, zeznania wnioskodawcy k. 51 odwrót, k. 52 w zw. z k. 26, 27 w zw. z k. 18, 19 w aktach sprawy)

Zakład (...) w Ł. nie wystawił wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

(okoliczności niesporne)

W okresie od 7 listopada 1977 roku do 30 kwietnia 1978 roku wnioskodawca był zatrudniony w Z. Zakładach (...) w Z.. W świadectwie pracy wystawionym wnioskodawcy wskazano, że w okresie od 7 listopada 1977 roku do 31 grudnia 1977 roku pracował on na stanowisku ucznia tkackiego, a od 1 stycznia 1978 roku do 30 kwietnia 1978 roku jako palacz.

(dowód: świadectwo pracy k. 5 w aktach ZUS)

Z. Zakłady (...) w Z. nie wystawiły wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

(okoliczność niesporna)

W okresie od 16 maja 1978 roku do 31 października 2000 roku wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B.. W świadectwie pracy wystawionym wnioskodawcy wskazano, że był on zatrudniony w ww. przedsiębiorstwie na stanowisku wykwalifikowanego pracownika budowlanego.

(dowód: świadectwo pracy k. 6 w aktach ZUS)

Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) w B. wystawiło wnioskodawcy w dniu 7 czerwca 2001 roku dwa świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym wskazało, że pracował on w takich warunkach w okresach od 1 stycznia 1984 roku do 16 października 1984 roku oraz od 5 grudnia 1985 roku do 31 grudnia 1992 roku na stanowisku spawacza (Wykaz A, Dział XIV, poz. 12 do stanowiący załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego

1983 roku) oraz od 16 maja 1978 roku do 31 grudnia 1983 roku i od 18 października 1984 roku do 2 grudnia 1985 roku na stanowisku betoniarza (Wykaz A, Dział V, poz. 1).

(dowód: świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych k. 11, 12 w aktach ZUS)

W Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. wnioskodawca pracował w okresie od 16 maja 1978 roku do 31 grudnia 1983 roku oraz od 18 października 1984 roku do 2 grudnia 1985 roku jako betoniarz. W okresach od 1 stycznia 1984 roku do 16 października 1984 roku, od 5 grudnia 1985 roku do 31 grudnia 1992 roku oraz od 1 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 1998 roku wnioskodawca pracował natomiast na stanowisku spawacza. Jako spawacz wnioskodawca spawał studnie na popioły, rurociągi, stalowe kształtki i konstrukcje stalowe. Innych czynności poza spawaniem w ww. okresach wnioskodawca nie wykonywał.

(dowód: zeznania świadków T. K. i T. M. k. 17 odwrót, k. 19, zeznania wnioskodawcy k. 17 odwrót, 18, 19 w zw. z k. 11, 12 w aktach sprawy)

Przy zaliczeniu okresów zatrudnienia wnioskodawcy od 3 września 1975 roku do 30 września 1977 roku na stanowisku betoniarza w Zakładzie (...) w Ł. oraz od 1 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 1998 roku w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. na stanowisku spawacza, łącznie z okresem niekwestionowanym przez organ rentowy ponad 15 lat.

(okoliczności niesporne)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. 2013, poz. 1440 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Stosownie do art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Należy dodać, że warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale wykonuje prace o jakich mowa w rozporządzeniu (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udawadniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.), obecnie rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami. Z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika jednakże, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest bowiem dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., a tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Sąd, a także organ rentowy, są zatem uprawnione do weryfikacji danych zawartych w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych, wystawionym przez pracodawcę. Jeżeli świadectwo to zawiera dane, które nie są zgodne z prawdą, nie mogą na jego podstawie dokonać ustaleń, od których uzależnione jest prawo do świadczeń emerytalnych. To samo dotyczy ujawnienia okoliczności, że wskazane w zaświadczeniu pracodawcy stanowisko pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie figuruje w wykazie powołanym w tym zaświadczeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2004 roku, I UK 15/04, OSNP 2005/11/161)

Spór pomiędzy stronami, w związku z zarzutami podniesionymi przez wnioskodawcę w odwołaniu, ograniczał się do faktu, czy ma on wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, a w dniu (...) 2014 roku ukończył 60 lat i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w spornych okresach Sąd oparł się na zeznaniach świadków A. P., jak chodzi o okres zatrudnienia w Zakładzie (...) w Ł. oraz T. K. i T. M. odnośnie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. oraz zeznaniach wnioskodawcy oraz zachowanych dokumentach pracowniczych. W dowodach tych nie ma sprzeczności, są one logiczne i wzajemnie się uzupełniają.

Świadkowie i wnioskodawca pracowali we wskazanych wyżej zakładach pracy w tym samym czasie i opisali w sposób logiczny zakres obowiązków wnioskodawcy. Organ rentowy nie przedstawił zaś w toku postępowania żadnych dowodów, które pozwoliłyby na podważenie wiarygodność złożonych zeznań.

Z dowodów powyższych wynika, jakie konkretnie prace wnioskodawca wykonywał i w jakim wymiarze czasu pracy pracował.

I tak po odbyciu zasadniczej służby wojskowej wnioskodawca w okresie od 3 września 1975 roku do 30 września 1977 roku pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładzie (...) w Ł. na stanowisku betoniarza. Do obowiązków wnioskodawcy należało betonowanie posadzek w halach i zalewanie stropów. Innych czynności wnioskodawca nie wykonywał. Dlatego też uznać należało, że w ww. wnioskodawca okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace wymienione w Wykazie A Dziale V, poz. 4 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, tj. prace zbrojarskie i betoniarskie.

Z zeznań świadków T. K. i T. M. oraz zeznań wnioskodawcy wynika natomiast, że w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. wnioskodawca pracował jako spawacz nie tylko w okresie od 1 stycznia 1984 roku do 16 października 1984 roku oraz od 5 grudnia 1985 roku do 31 grudnia 1992 roku, ale także od 1 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 1998 roku. Wnioskodawca spawał studnie na popioły, rurociągi, stalowe kształtki i konstrukcje stalowe. Innych wnioskodawca nie wykonywał.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie powinno budzić zatem żadnych wątpliwości, że wnioskodawca wykonywał w okresie od 1 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 1998 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace wymienione w Wykazie A Dziale XIV, poz. 12 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, tj. prace przy spawaniu eklektycznym i gazowym.

Na marginesie wskazać należy, iż Sąd uznał za zbędne dokonywanie ustaleń w przedmiocie, czy wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych również w okresie od 1 stycznia 1978 roku do 30 kwietnia 1978 roku, kiedy był on zatrudniony w Z. Zakładach (...) w Z. na stanowisku palacza, albowiem zaliczenie okresów od 3 września 1975 roku do 30 września 1977 roku na stanowisku betoniarza oraz od 1 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 1998 roku było wystarczające dla przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury.

W związku z tym, że wykazany przez wnioskodawcę okres pracy w warunkach szczególnych wynosi więcej niż 15 lat, stwierdzić zatem należało, iż spełnia on wszystkie wymagane prawem warunki do uzyskania prawa do emerytury zgodnie z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.